

Sprawozdanie

komisji sanitarnej o czynności V. departamentu Wydziału krajowego.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy w sprawozdaniu swem z czynności V. departamentu obszernie omawia powody częstego i znacznego przekraczania budżetu.

Wydział krajowy mniema, że kuracya szpitalna tak się polepszyła, iż dziś już i majątnego nie zadawałnía leczenie domowe, że każdy pragnie znaleźć przyjęcie w szpitalu, pragnie otrzymać pomoc w najlepszym gatunku i z najlepszej ręki, kuracya domowa jest droższa i mniej dobra a chorych w kraju potrzebujących leżenia w łóżku mamy stale co najmniej 65.000 a na to we wszystkich szpitalach do dyspozycji załedwie 5.048 łózek.

Komisya sanitarna nie przeczy, że kuracya szpitalna polepszyła się znacznie pod ścisłą kontrolą Wydziału krajowego, przy znanej hojności Wysokiego Sejmu i dobrem funkcyonowaniu miejscowych czynników ale ogólnie nie spostrzegła dotąd tego zapału do leczenia szpitalnego ani niestety tych majątniejszych chorych w szpitalach naszych.

Szpitala są przepełnione najbiedniejszymi i brak miejsca dla tych, którzy by mogli zapłacić za leczenie i dać zarobek funduszowi szpitalnemu; w przyszłości komisya pragnęłaby widzieć rozszerzenie ambulatoryjnego leczenia a nie powiększania ilości łózek w istniejących szpitalach, dlatego komisya z uznaniem podnosi wszelkie zarządzenia Wydziału krajowego zmierzające do ograniczania przyjmowania chorych do najnieodzwoniojszych wypadków a rozszerzenia ambulatoryjnego leczenia.

Szpitala małe, wzorowo czyste z doskonałą segregacyą chorych i lecznicą dla dochodzących wydają się komisji wzorem a nagromadzanie wielkiej ilości chorych w jednym miejscu szkodliwe, gdyby w najszerszym zakresie przyjęto ten system, dzień leczenia byłby droższy, bo tych dni byłoby mniej ale w istocie ogół wydatków na szpitale okazałby się mniejszy a gdyby nawet tak być nie miało, to oddane usługi społeczeństwu byłyby w każdym razie znaczniejsze i wtedy z większą słusnością niż dotąd mielibyśmy prawo wydatki te nazywać wydatkami na cele zdrowia publicznego.

W programie działania zamieścić by nadto należało, dążenie do tworzenia nowych szpitali małych ale wzorowo czystych, w okolicach gdzie ich najdotkliwszy brak, przyczem zawsze trzeba mieć na oku dobre umieszczenie dla majątniejszych chorych bo kraj niema powodu zrzekania się dochodu z kuracyi bogatych i pokrywania w ten sposób choć w części kosztów leczenia ubogich.

Obszernie komisya uważała za stosowne odpowiedzieć na wywody Wydziału krajowego, bo nie znamy pogramu działania a z dozwolania dotychczasowego na niezmiernie przepełnianie istniejących szpitali i wzmianki o potrzebie chorych w kraju obawiamy się poniekąd kierunku, któryby dla funduszu krajowego był bardzo znacznym zwiększeniem wydatków bez nader wydatnego ogólnego pożytku.

Z kroniki roku 1895 nie wiele ma komisya do podniesienia; wszędzie widoczny troskliwy nadzór Wydziału krajowego, szybkie załatwianie spraw, dążność do oszczędności i ładu.

Ze względów oszczędności nie wprowadzono usługi zakonnej w szpitalach w Rzeszowie, w Przemyśle i w Tarnowie; oszczędność to wątpliwa, komisya sanitarna dzieli w tym względzie zapatrywania dawnych komisji sejmowych, które o V. departamencie sprawozdania Wysokiemu Sejmowi składały a mianowicie, że oszczędnością prawdziwą jest właśnie poniesienie wydatku na wprowadzenie usługi zakonnej, bo wydatek ten opłaci się wielokrotnie gospodarnością zakonną i ulepszeniem kuracyi przez dokładniejsze wypełnienie poleceń lekarskich.

W 15. szpitalach nie mamy dotąd usługi zakonnej a to w Bochni, Brodach, Drohobyczu, Przemyśle, Rzeszowie, Samborze, Sanoku, Śniatynie, Sokalu, Tarnopolu, Tarnowie, Wadowicach, Zaleszczykach, Złoczowie i Żółkwi.

Niech będzie wolno komisji wyrazić nadzieję, że corocznie z tego spisu ubędzie parę szpitali i już w roku bieżącym, gdzie się to da przeprowadzić, obejmą usługę siostry miłosierdzia lub inny zakon np. Serafiki. Niepodobna odmówić Wydziałowi krajowemu przezorności w przeprowadzaniu tylekrotnie za nieodzowną uznanej reformy, komisya oświadczyłaby się za razniejszym tempem działania w tym kierunku.

Wydział krajowy baczny na to. aby o ile możności szpitale wszystko kupowały w kraju, odtąd i narzędzia chirurgiczne dostarczać będzie krajowa fabryka ze Lwowa, dodatnia to nowość.

Wielkiem utrudnieniem w gospodarstwie szpitalnem jest powolność z jaką c. k. Starostwa ściągają zaległe koszty leczenia, najwięcej niezafatwionych spraw w starostwach w Drohobyczu, Nowym Sączu i Buczacu; gdy wiele szpitali znajduje się w kłopotach pieniężnych i niedoborach a kasa krajowa musi dawać zaliczki, komisya ma zaszczyt przedstawić Wysokiemu Sejmowi przy końcu sprawozdania wniosek uchwalenia odpowiedniej rezolucyi.

Kwoty płacone obco-krajowym szpitalom za leczenie naszych ubogich rosną niepomieranie; wiadome są pewne nadużycia, te zbadać i obmyśleć środki zaradcze będzie zadaniem Wydziału krajowego, Komisya budżetowa postawi odpowiedni wniosek przeto Komisya sanitarna obszerniej kwestyi tej nie omawia.

Od pięciu lat obowiązuje uchwalona przez Wysoki Sejm ustawa zdrojowa. Czas to dostateczny, by w zupełności weszła w życie, obiecywano sobie po niej wiele dobrego, spodziewano że dzielnie wesprze rozwój naszych zdrojowisk — gdy jednak w kraju nie o rezultatach ustawy nie wiadomo. Komisya sanitarna z obowiązku swego chciała się wywiązać i zbadać doroczne sprawozdania Komisji zdrojowych i tętno życia w tych instytucjach.

Archiwa Wydziału krajowego niestety nie dostarczyły komisji materiału pożądanego.

Wykonanie tej ustawy oddano na wyraźne żądanie, c. k. Namiestnictwu zezwalając, by Przewodniczącym komisji w każdym zdrojowisku był delegat c. k. Namiestnictwa.

Tam więc właściwie dziś zwrócić się wypadnie z zapytaniem jakie ustawa w wykonaniu wydała dodatnie rezultaty.

Komisya wyraża życzenie, aby Wydział krajowy postarał się o szczegółowe z pięciolecia w każdym zdrojowisku sprawozdanie Komisji zdrojowych i na rok przyszły w sprawozdaniu swem wiadomościami temi z Sejmem się podzielił a nadto by wszedł z c. k. Namiestnictwem w rokowania, w tym kierunku, aby tu Władza corocznie w wielu egzemplarzach rozpowszechniała sprawozdania obszerne o naszych zdrojowiskach i uzdrowiskach.

Komisji sanitarnej wydaje się rzeczą ważną uzyskanie takiej rządowej publikacyi, obecnie wielu chorych nie jedzie do wód krajowych, bo nie dowierza temu co zarządy zdrojowisk same o swych zakładach głoszą Bezstronne rządowe sprawozdania i zestawienia byłyby nową i ważną do wód krajowych atrakcją. Namiestnictwo zaś łatwiej obecnie spełnić może nasze żądania, gdyż posiada w skutek świeżych uchwał Rady Państwa zwiększony centralny sanitarny personal. Wysoki Sejm chętnie oddał wykonanie ustawy zdrojowej w ręce Rządu dziś ma poniekąd prawo oczekiwać w zamian wydatniej pomocy w rozwoju zdrojowisk. W publikacjach rządowych pragnęlibyśmy wyczytać wszystko co ważne dla chorego do wód jadącego, zatem spostrzeżenia metereologiczne, opis właściwości leczniczych i szczegółowy opis warunków pobytu — sądzymy, że na rok obecny najdalej przyszły uda się Wydziałowi krajowemu wyjechać w c. k. Namiestnictwie wydawanie takiego sprawozdania.

W wypełnieniu życzeń zeszłorocznej komisji administracyjnej w sprawie opieki nad wychowywaniem podrzutek Wydział krajowy ma zamiar upoważnić znanego

z gotowości do usług krajowych posła Wielowieyskiego, do szczegółowego w Wiedniu zbadania systemu wychowywania galicyjskich podrzutków i wykonywania tam pewnej w tym względzie kontroli, jest nadto uzasadniona nadzieją, że księżna Ogińska weźmie część tych dzieci na wychowanie do dóbr swych Bobrek pod Oświęcimem.

Niewątpliwie jedno i drugie jest nader właściwem i korzystnem, komisya sanitarna pragnie jednak, by niezależnie od tych wielce dodatnich postanowień Wydział krajowy zbadał jeszcze raz ponownie całą sprawę wszechstronnie i to tak w kierunku czy nie należało by obniżyć normalny wiek podrzutków za przykładem innych krajów koronnych jak i zabierać wszystkie dzieci te bez różnicy wyznania do kraju — Komisya nie wyklucza możności istnienia nadużyć, które ustałyby zapewne z chwilą powzięcia wspomnianych postanowień — we wnioskach przeto końcowych komisya przedkłada w tym względzie rezolucya.

Komisya kończy sprawozdanie pochlebne uznaniem dla działalności V. Departamentu Wydziału krajowego i Jego wielce szanownego szefa ma zaś zaszczyt postawić wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie z czynności V. departamentu Wydziału krajowego za czas od 1. listopada 1894 do listopada 1895.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby polecił organom podwładnym ściągać bezwłocznie wykazywane jako zaległe kosztu leczenia.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby sprawę utrzymywania podrzutków galicyjskich za granicami kraju wszechstronnie zbadał i ewentualne wnioski przedłożył na najbliższej sesyi.

We Lwowie dnia 25. stycznia 1896.

Przewodniczący:

Dr. H. Jordan.

Sprawozdawca:

Jan Trzeciecki.

